

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania B. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość emerytury rolniczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 12 października 2023 r.,

skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 3 lutego 2021 r., sygn. akt III AUa 302/20,

I. oddała skargę kasacyjną,

II. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Szczecinie na rzecz radcy prawnego S. P. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 stycznia 2015 r. Prezes KRUS przyznał B. K., poczynając od 15 października 2014 r., prawo do okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy do dnia 31 października 2016 r. W decyzji wskazano, iż część składkowa świadczenia wynosi 17,75% emerytury podstawowej, tj. kwotę 149,89 zł, a do jej ustalenia przyjęto 17,75 lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu po dniu 31 grudnia 1990 r. Ustalono także wysokość części uzupełniającej świadczenia, jednocześnie dokonując jej zawieszenia w 50% z powodu prowadzenia przez ubezpieczoną działalności rolniczej. Wysokość świadczenia przysługującego do wypłaty ustalono na kwotę 491,01 zł miesięcznie. Od powyższej decyzji odwołała się ubezpieczona. Po przeprowadzeniu dodatkowego postępowania, organ rentowy wydał 16 marca 2015 r. decyzję, w której przeliczył wysokość świadczenia z uwzględnieniem nowych okresów ubezpieczenia. Kolejną decyzją z dnia 10 kwietnia 2015 r. Prezes KRUS przyznał ubezpieczonej prawo do wypłaty części uzupełniającej w pełnej wysokości od dnia 1 lutego 2015 r. do dnia 31 października 2016 r. W dniu 6 maja 2015 r. B. K. złożyła odwołanie od powyższych decyzji.

Wyrokiem z dnia 23 września 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zmienił zaskarżone decyzje w ten tylko sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do wypłaty 50% części uzupełniającej renty rolniczej za okres od dnia 15 października 2014 r. do dnia 31 stycznia 2015 r. (pkt I) oraz oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (pkt II). B. K. złożyła apelację od powyższego wyroku. Wyrokiem z dnia 28 lipca 2016 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację ubezpieczonej. Decyzją z dnia 2 września 2016 r. zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 23 września 2015 r., organ rentowy wypłacił ubezpieczonej zawieszoną część uzupełniającą świadczenia za okres od 15 października 2014 r. do 31 stycznia 2015 r.

W dniu 27 września 2016 r. B. K. złożyła w organie rentowym kolejny wniosek o rentę rolniczą. Wówczas decyzją z dnia 14 listopada 2016 r. Prezes KRUS przyznał ubezpieczonej prawo do renty rolniczej od dnia 1 listopada 2016 r. do dnia 30 listopada 2018 r. B. K. złożyła odwołanie od powyższej decyzji oraz skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 lipca 2016 r. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 6 grudnia 2017 r. uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 lipca 2016 r. i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu

sprawy Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2018 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 września 2015 r. i ustalił, że B. K. przysługuje prawo do obliczenia przyznanej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy od wysokości płacy minimalnej.

Na skutek odwołania B. K. od decyzji Prezesa KRUS z dnia 14 listopada 2016 r., Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 20 lipca 2018 r. zmienił tę decyzję w ten sposób, że uznał, iż B. K. przysługuje prawo do obliczenia wysokości przyznanej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy od wysokości płacy minimalnej.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 17 grudnia 2018 r. Prezes KRUS wykonując wyroki: Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 5 kwietnia 2018 r. oraz Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 20 lipca 2018 r. przeliczył rentę rolniczą B. K. od dnia 15 października 2014 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (wynagrodzenie minimalne), a wwpw wyniósł 39,01%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 39,01% przez kwotę bazową 3.191,93 zł wyniosła 1.254,17 zł. Przy obliczeniu emerytury organ rentowy uwzględnił 36 lat, 7 miesięcy i 17 dni tj. 439 miesięcy okresów składkowych.

Z kolei drugą zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 25 lutego 2019 r. Prezes KRUS – po rozpoznaniu wniosku z 25 października 2018 r. – przyznał B. K. prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 grudnia 2018 r. bezterminowo. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (wynagrodzenie minimalne), a wwpw wyniósł 39,01%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 39,01% przez kwotę bazową 3.191,93 zł wyniosła 1.254,17 zł. Przy obliczeniu emerytury organ rentowy uwzględnił 36 lat, 7 miesięcy i 17 dni tj. 439 miesięcy okresów składkowych.

Sąd Okręgowy oddalił odwołania B. K. od obu decyzji organu rentowego.

W wyroku z dnia 3 lutego 2021 r., sygn. akt III AUa 302/20, Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację odwołującą się od tego wyroku Sądu Okręgowego –

Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 15 czerwca 2020 r., sygn. akt VI U 147/19.

Sąd Apelacyjny – dzielając ocenę prawną wyroku Sądu pierwszej instancji – uznał, że stanowisko odwołującej się sprowadza się do twierdzenia, iż przy wyliczaniu przysługującej jej renty rolniczej organ rentowy powinien zastosować art. 24 w związku z art. 25 i art. 26 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia, z zastosowaniem płacy minimalnej zamiast emerytury podstawowej jako podstawy obliczenia wysokości części składkowej i uzupełniającej renty.

Sąd Apelacyjny nie zgodził się z tym stanowiskiem i uznał, że do takiego sposobu wyliczenia świadczenia nie obliguje treść wyroków wydanych w sprawach ze wcześniejszych jej odwołań. W wyroku z 6 grudnia 2017 r., III UK 283/16, Sąd Najwyższy jedynie wskazał, iż rację ma skarżąca twierdząc, że przepis art. 10 ust. 2 ustawy z 2001 r. wyraża jedną zasadę, zgodnie z którą nabycie prawa do renty przez jednego z małżonków wiąże się z utratą przez tego małżonka prawa do miesięcznego ekwiwalentu i nabyciem prawa do obliczenia tej renty od wysokości płacy minimalnej, a jednocześnie ze zmniejszeniem współmałżonkowi należnego małżonkom ekwiwalentu o 25%. Zasada ta powinna być w ramach odesłania z art. 14 ust. 2 ustawy z 2003 r. stosowana całościowo i niedopuszczalne jest uznanie, że odesłanie dotyczy jedynie zmniejszenia ekwiwalentu, natomiast nie dotyczy obliczenia renty od wysokości płacy minimalnej. W wyniku tego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny wyrokiem z 5 kwietnia 2018 r., III AUa 52/18, ustalił, że ubezpieczonej przysługuje prawo do obliczenia przyznanej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy od wysokości płacy minimalnej. Wskazał, że ubezpieczona jako adresat przepisu art. 14 ust. 2 ustawy z 2003 r. i przepisu odesłania, tj. art. 10 ust. 2 ustawy z 2001 r. mogła racjonalnie oczekiwać, że przepisy te będą miały do niej pełne zastosowanie.

W ocenie Sądu drugiej instancji analiza uzasadnień powyższych wyroków nie prowadzi do uznania, że Sądy nakazały organowi rentowemu zastosowanie konkretnych przepisów przy obliczaniu wysokości świadczenia rentowego. Wskazywane przez ubezpieczoną w apelacji wyroki nie zawierały sposobu obliczenia renty rolniczej od wysokości płacy minimalnej, a jedynie uznały, iż odesłanie z art. 14 ust. 2 ustawy z 2003 r. powinno być stosowane całościowo, a zatem, nie jest celowe

uznanie, że odesłanie to dotyczyło jedynie zmniejszenia ekwiwalentu, a nie dotyczyło już obliczenia renty od wysokości płacy minimalnej.

Sąd Apelacyjny powołał się na przepis art. 25 ust 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, zgodnie z którym część składkową ustala się przyjmując po 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, z uwzględnieniem ust. 2-7. Przepis ten wprost odnosi się do pojęcia „emerytury podstawowej”, a nie do pojęcia „płacy minimalnej”. Nie można tworzyć nowych konstrukcji prawnych obliczania świadczeń, bez rozważenia celu i funkcji, jakie są związane z systemem ubezpieczeń społecznych. Pojęcie „płacy minimalnej” występuje jedynie w ustawie emerytalnej, a zatem w powszechnym systemie ubezpieczeniowym. Ustawa o przeznaczeniu gruntów rolnych pod zalesianie nie wskazywała, czy przez sformułowanie „emeryturę lub rentę oblicza się od wysokości płacy minimalnej” należy rozumieć rentę lub emeryturę wypłacaną przez ZUS czy przez KRUS. W takiej sytuacji brak jest podstaw do twierdzenia, że określenie to jest ściśle powiązane jedynie z rolniczym systemem ubezpieczeń. Gdyby intencją ustawodawcy była możliwość stosowania omawianej regulacji wyłącznie w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników, ustawa jednoznacznie odnosiłaby się do określonych przepisów z tego systemu i sposobu obliczenia świadczeń w ramach systemu ubezpieczeń społecznych rolników. Brak natomiast jednoznacznego wskazania systemu, który jest właściwy dla obliczenia świadczeń w związku z omawianą sytuacją prowadzi do wniosku, iż zastosowanie może mieć zarówno system obliczania świadczeń wynikający z systemu ubezpieczeń społecznych rolników, jak również system powszechny. Sposób obliczenia emerytury lub renty jest tożsamy zarówno, gdy świadczeniobiorca nabywa prawo do renty lub emerytury w ZUS lub KRUS. Łączy je tylko określenie „od wysokości płacy minimalnej”. W związku z tym za prawidłowe należy uznać stanowisko Sądu Okręgowego, że wyrażenie „płaca minimalna” zawarte jest w przepisie art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to z tej przyczyny sposób obliczenia wysokości renty rolniczej był uzgadniany z ZUS. Organ rentowy prawidłowo odpowiednio zastosował przepis art. 10 ust. 1 ustawy z 8 czerwca 2001 r. do obliczenia renty rolniczej z uwzględnieniem art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej przez przyjęcie, że ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie w wysokości płacy

minimalnej. Organ rentowy obliczył świadczenie zgodnie z wolą ubezpieczonej, która domagała się wyliczenia jej świadczenia rentowego od wysokości płacy minimalnej. Organ rentowy przyjmując do obliczenia renty płacę minimalną, uwzględnił cały okres ubezpieczenia tj. 36 lat, 7 miesięcy i 17 dni. Przyjęcie wysokości płacy minimalnej tylko w okresie, w którym ubezpieczona otrzymywała ekwiwalent za zalesienie (2003 - 2014), spowodowałoby, iż wysokość renty byłaby niższa od dotychczas otrzymywanej.

Ponadto ubezpieczona na mocy decyzji ZUS z dnia 29 stycznia 2019 r. ma przyznane prawo do emerytury, której wysokość była obliczana na podstawie osiągniętych przez nią zarobków i odprowadzanych składek do powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych i wzięcie pod uwagę tych zarobków spowodowałoby niejako podwójne ich zaliczenie do dwóch różnych systemów ubezpieczenia społecznego. Wysokość emerytury lub renty nie może przekroczyć 100% podstawy ich wymiaru, co w praktyce oznacza, że kwota świadczenia obliczonego według zasad zaprezentowanych w komentarzu do art. 53 nie może być wyższa niż kwota średnich zarobków z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok złożenia wniosku o emeryturę lub rentę (ewentualnie 20 lat z całego okresu ubezpieczenia) wyrażona w procencie do wynagrodzeń przeciętnych w tych latach powiększona o kwotę bazową.

Wbrew twierdzeniom ubezpieczonej kwota podstawy wymiaru renty nie została ustalona na poziomie 3.191,93 zł. Kwota ta stanowiła kwotę bazową - aktualną na dzień 15 października 2014 r. W przypadku ubezpieczonej wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty na podstawie płacy minimalnej wyniósł 39,01%, kwota bazowa wyniosła 3.191,93 zł. Przemnożenie kwoty bazowej przez wskaźnik podstawy wymiaru wyniósł kwotę 1.245,17 zł. Kwota renty ubezpieczonej została obliczona w ten sposób, że udowodnione przez nią 36 lat, 7 miesięcy i 14 dni składkowych, zostały przemnożone przez 1,3% za każdy rok składkowy i przez podstawę wymiaru renty w kwocie 1.245,17 zł. Tak ustalona wysokość świadczenia rentowego wyniosła kwotę 1.358,26 zł. Tym samym organ rentowy zasadnie pomniejszył kwotę świadczenia rentowego z 1.358,26 zł do kwoty 1.245,17 zł, bowiem ta ostatnia kwota stanowiła 100% podstawy wymiaru.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się zaskarżyła skargą kasacyjną. W skardze – opartej na pierwszej podstawie kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. – zarzucono naruszenie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia przez jego błędną wykładnię, co skutkowało przy obliczeniu wysokości renty rolniczej ubezpieczonej nieprawidłowym zastosowaniem przepisu art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i niezastosowaniem właściwych przepisów art. 24, 25 i 26 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy; ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku – o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania, przy pozostawieniu temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, nieobciążanie ubezpieczonej kosztami postępowania na zasadzie określonej w przepisie art. 102 k.p.c. (w przypadku oddalenia skargi kasacyjnej), zasądzenie na rzecz pełnomocnika ubezpieczonej od Skarbu Państwa kosztów udzielonej pomocy prawnej z urzędu według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zawiera zarzutów, które pozwalałyby na jej uwzględnienie.

Ustalenia zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku nie są precyzyjne, jednak brak zarzutów procesowych powoduje, że nie mogły one zostać uzupełnione w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze z urzędu pod rozagę tylko nieważność postępowania, a w myśl § 2 tego artykułu w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, wiążąc Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Z ustaleń Sądu Apelacyjnego wynika, że wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury z ZUS; nie wiadomo jednak od którego roku i jakie okresy zatrudnienia zostały uwzględnione do nabycia tego prawa i obliczenia jego wysokości. Nie wiadomo w szczególności, czy okresy pracowniczego zatrudnienia pokrywały się z okresami pracy w gospodarstwie rolnym, a zwłaszcza z okresem po zalesieniu nieruchomości rolnej. Poza emeryturą z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych wnioskodawczyni nabyła prawo do renty rolniczej z KRUS, a przedmiotem skargi kasacyjnej jest ocena prawidłowości obliczenia renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy (w komparycji wyroku Sądu Apelacyjnego nieprawidłowo wskazano, że sprawa dotyczy emerytury rolniczej, a skarga kasacyjna tego nie kontestuje).

Nie było sporne, że małżonkowie B. i L. K. przeznaczili w roku 2003 pod zalesianie wszystkie posiadane grunty o powierzchni nieco ponad 2 ha, traktowane dotychczas jako rolne.

W tym okresie zachęcano właścicieli nieruchomości do takich działań. W dniu 30 stycznia 1997 r. Parlament Unii Europejskiej przyjął rezolucję w sprawie strategii dotyczącej leśnictwa, na co Komisja odpowiedziała w komunikacie w sprawie strategii leśnej dla Unii Europejskiej [COM(1998)0649], a następnie poparła je Rada, która przyjęła pierwszą strategię leśną UE w dniu 15 grudnia 1998 r.

Zgodnie z treścią art. 7 ustawy z 8 czerwca 2001 roku o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz.U. z 2001 r. Nr 73, poz. 764 ze zm.; dalej również jako: ustawa z 2001 r.), właściciel gruntu, który otrzymał decyzję administracyjną o prowadzeniu uprawy leśnej, zwaną dalej "decyzją", nabywał prawo do miesięcznego ekwiwalentu za wyłączenie gruntu z upraw rolnych i prowadzenie uprawy leśnej, zwanego dalej "ekwiwalentem" (ustęp 1). W ust. 2 wskazano, że ekwiwalent wypłacany jest właścicielowi gruntu miesięcznie do dnia 10 każdego miesiąca począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym właściciel gruntu otrzymał decyzję, w wysokości 150 zł za 1 ha gruntu - przy obszarze zalesienia od 0,4 ha do 10 ha (z możliwością podwyższenia o 50%, jeżeli równocześnie z przeznaczeniem gruntu do zalesienia następuje likwidacja gospodarstwa rolnego). Ustęp 6 omawianego artykułu stanowił, że właściciel gruntu otrzymuje ekwiwalent do czasu nabycia prawa do emerytury lub renty, nie dłużej jednak niż przez okres 20 lat.

W relewantnym art. 10 ust. 1 i 2 tej ustawy wskazano, iż: małżonkowie - współwłaściciele zalesianego gruntu otrzymują ekwiwalent, o którym mowa w art. 7, w dwóch równych częściach; w przypadku nabycia prawa do emerytury lub renty przez jednego z małżonków będących współwłaścicielami gruntu zalesionego, emeryturę lub rentę oblicza się od wysokości płacy minimalnej, a współmałżonek uzyskuje należny małżonkom ekwiwalent zmniejszony o 25%.

Art. 11 ust. 1 tej ustawy stanowił, że uprawnienie do ekwiwalentu można nabyć w drodze spadkobrania. Korzystanie z nabytych w ten sposób uprawnień jest kontynuowane w ramach ustalonego terminu 20 lat. (Ponieważ spadkobierca, stający się właścicielem gruntów zalesionych, nie musiał być rolnikiem, przepisy te wskazują, że prawo do ekwiwalentu dotyczyło również osób należących do powszechnego „systemu” ubezpieczeń, a nie tylko – do „systemu” ubezpieczenia społecznego rolników).

W sprawie objętej skargą kasacyjną było niesporne, że małżonkowie nabyli pod rządami ustawy z 2001 r. prawo do miesięcznego ekwiwalentu za wyłączenie gruntu z upraw rolnych i prowadzenie uprawy leśnej (art. 4 ust. 4 i art. 8 ustawy); ekwiwalent ten był im naliczany i wypłacany na podstawie decyzji starosty pyrzyckiego z dnia 23 czerwca 2003 r.

Stosownie do art. 15 w zw. z art. 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz.U. Nr 229, poz. 2273 ze zm.; dalej również jako ustawa z 2003 r.), omawiana wyżej ustawa z 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia straciła moc z dniem 15 stycznia 2004 r. Zawarty w nowej ustawie relewantny przepis przejściowy (art. 14 ust. 2) stanowi, że do miesięcznego ekwiwalentu za wyłączenie gruntów z upraw rolnych i prowadzenie uprawy leśnej przyznanego przed dniem wejścia w życie tej ustawy na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 15, stosuje się zasady dotychczasowe.

Zwrócić należy uwagę, że ta ustawa z 2003 r. oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. (Dz.U. Nr 187, poz. 1929 ze zm.), określające szczegółowe warunki i tryb udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych, również przewidują pomoc finansową na zalesianie

określaną mianem „płatności na zalesienie” przez 20 lat od dnia uzyskania pierwszej płatności na zalesienie (w miejsce dotychczasowego ekwiwalentu), ale ta ustawa nie przewiduje żadnych możliwości ani warunków nabywania lub obliczania wysokości świadczeń emerytalnych i rentowych, a zwłaszcza nie zawiera żadnego unormowania porównywalnego z art. 10 ust. 2 poprzedniej ustawy z 2001 r. (stanowiącego, że „w przypadku nabycia prawa do emerytury lub renty przez jednego z małżonków będących współwłaścicielami gruntu zalesionego, emeryturę lub rentę oblicza się od wysokości płacy minimalnej”). W ocenie Sądu Najwyższego wskazuje to na negatywną ocenę cytowanego unormowania i ewidentny zamiar ustawodawcy odejścia od tej regulacji prawnej. Również późniejsze przepisy przewidywały wypłacanie różnych form rekompensat - premii zalesieniowych, nie ingerując jednak w uregulowany całościowo odrębnymi przepisami system przyznawania i obliczania emerytur i rent.

W tym kontekście należy przypomnieć, że wnioskodawczyni w 2014 r. ubiegała się o rentę rolniczą, dowodząc, że jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym oraz domagając się obliczenia wysokości tej renty na podstawie cytowanego art. 10 ust. 2 nieobowiązującej od 10 lat ustawy z 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia w związku z przepisem przejściowym art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej.

Decyzją z dnia 9 stycznia 2015 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał ubezpieczonej, poczynając od 15 października 2014 r., prawo do okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy; wysokość świadczenia przysługującego do wypłaty ustalono na kwotę 491,01 zł miesięcznie; później przyznano ubezpieczonej prawo do kolejnej renty okresowej oraz stałej renty rolniczej.

Odnosząc się do twierdzeń ubezpieczonej, że z uwagi na przeznaczenie przez nią gruntów pod zalesienie, wysokość jej renty rolniczej powinna zostać obliczona od płacy minimalnej, nie zaś od emerytury podstawowej (jak przy wszystkich rentach rolniczych), Sąd Okręgowy w Szczecinie w wyroku z dnia 23 września 2015 r. argumentował, że ograniczenie dalszej możliwości stosowania przepisów ustawy z

dnia 8 czerwca 2001 r. wyłącznie do stosowania przepisów dotyczących ekwiwalentu było zabiegiem celowym. W ocenie Sądu nie można obecnie wyklądać przepisu art. 14 ust. 2 ustawy z 28 listopada 2003 r. w ten sposób, że nakazuje on dalsze stosowanie poprzednich regulacji nie tylko w zakresie ekwiwalentu za prowadzenie uprawy leśnej, ale także i co do sposobu obliczania świadczeń emerytalno-rentowych dla małżonka rozpoczynającego korzystanie z takich świadczeń. Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa 884/15 oddalił apelację ubezpieczonej B. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 września 2015 r. Rozpoznając apelację dotyczącą obliczenia renty, Sąd Apelacyjny nie dopatrył się naruszenia zasady ochrony praw dobrze (słusznie) nabytych, które mogłyby uzasadniać obliczenie renty wnioskodawczyni na podstawie nieobowiązującej ustawy.

Ubezpieczona zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 grudnia 2017 r., III UK 283/16, zważył, że przepis art. 14 ust. 2 ustawy z 2003 r. nie odsyła do przepisów dotychczasowych, lecz do zasad dotychczasowych. Niezależnie od spornego charakteru i funkcji zasad prawa, o które chodzi w tym przepisie, należy przyjąć, że sformułowanie „zasady dotychczasowe” należy rozumieć szeroko jako obejmujące koherentny zespół przepisów ustawy z 2001 r. W świetle powyższego, nieuprawnione było stanowisko Sądu Apelacyjnego, że na skutek zmiany przepisów obecnie możliwe jest stosowanie art. 10 ust. 2 ustawy z 2001 r. jedynie w zakresie dotyczącym ekwiwalentu. Adresat przepisu art. 14 ust. 2 ustawy z 2003 r. i przepisu odesłania, tj. art. 10 ust. 2 ustawy z 2001 r. znajdujący się w takiej sytuacji prawnej i faktycznej, jak ubezpieczona w niniejszej sprawie, mógł racjonalnie oczekiwać, że przepisy te będą miały do niego pełne zastosowanie. Nieprawidłowa wykładnia tych przepisów przedstawiona przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a w konsekwencji ich nieprawidłowe zastosowanie przez *de facto* sądową derogację części przepisu art. 10 ust. 2 ustawy z 2001 r., sprzeczne nie tylko z brzmieniem tych przepisów, ale także z wolą ustawodawcy, jest zaskakująca dla ich adresatów i naraża ich na niekorzystne skutki, które nie wynikają z treści i celu art. 14 ust. 2 ustawy z 2003 r. oraz art. 10 ust. 2 ustawy z 2001 r. Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Najwyższego, rozpoznającego obecną skargę kasacyjną, zaaprobować należy tezę zawartą w przedstawionym wyżej wyroku Sądu Najwyższego, iż - co do zasady - osoby, które otrzymywały ekwiwalent za zalesienie nieruchomości przed uchyceniem ustawy z 2001 r. (przed dniem 15 stycznia 2004 r.) mają prawo do skorzystania z zasady obliczenia renty lub emerytury z wykorzystaniem jej obliczenia uwzględniającego minimalne wynagrodzenie, jednak przepis ten (art. 10 ust. 2 ustawy z 2001 r.) nie może być interpretowany ani stosowana dosłownie. Zwrócić należy bowiem uwagę, że zawarte w tym przepisie określenie „emeryturę lub rentę oblicza się od wysokości płacy minimalnej” nie jest koherentne z żadnym systemem ubezpieczenia społecznego; w sposób oczywisty odbiega od wyrażeń ustawowych zawartych zarówno w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 208), jak i w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1251).

Poprzedni wyrok Sądu Najwyższego koncentrował się na ocenie zasady prawa słuszenie nabytego, natomiast nie analizował ani nie wskazywał sposobu obliczenia świadczenia wnioskodawczynie, zwłaszcza, że miała ona prawo do dwóch świadczeń: z powszechnego oraz z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych.

Sąd Najwyższy, rozpoznający obecną skargę kasacyjną, uznał, że nie jest związany przedstawioną wyżej oceną prawną, gdyż skarga kasacyjna wynika z innych decyzji KRUS, a korelacja między cytowanymi na wstępie przepisami o zalesianiu oraz obu „systemami” ubezpieczenia społecznego nie była przedmiotem wcześniejszej analizy. Z uwagi na interpretację omawianych przepisów opartą również na szerszej wykładni systemowej, funkcjonalnej oraz historycznej, obecne konkluzje będą odmienne od przyjętych przez Sady rozpoznające sprawy po przedstawionym wyżej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2017 r., sygn. akt III UK 283/16.

Przede wszystkim zwrócić należy uwagę, że ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników nie posługuje się określeniem „emeryturę lub rentę oblicza się od wysokości płacy minimalnej”.

Zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników emerytura rolnicza, renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy, oraz renta rolnicza szkoleniowa składa się z części składkowej i części uzupełniającej, ustalonych zgodnie z art. 25 i 26. Dla każdej z tych części ustala się wskaźnik wymiaru. W myśl art. 25 ust. 1 tej ustawy część składkową ustala się przyjmując po 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, z uwzględnieniem ust. 2-7. Niepełne lata przelicza się odpowiednio, z uwzględnieniem art. 21a. Natomiast stosownie do art. 26 ust. 1 tej ustawy część uzupełniająca wynosi 95% emerytury podstawowej, jeżeli liczba lat przyjęta do ustalenia części składkowej, lecz bez uwzględnienia skutków art. 25 ust. 3, jest mniejsza od 20; przy każdym pełnym roku od 20 lat część uzupełniającą zmniejsza się o 0,5% emerytury podstawowej.

Z art. 6 pkt 7 i 8 tej ustawy wynika, że przez emeryturę podstawową - rozumie się kwotę równą 90% najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, natomiast przez wskaźnik wymiaru - rozumie się ustaloną dla określonego świadczenia lub określonej części świadczenia liczbę, wyrażającą stały stosunek tego świadczenia (tej części świadczenia) do emerytury podstawowej.

Mówiąc językiem potocznym, emeryturę lub rentę rolniczą oblicza się „od emerytury bazowej”, którą jest najniższa emerytura, o której mowa w art. 86 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie kwota najniższej emerytury, z zastrzeżeniem art. 24a ust. 6, art. 54, art. 54a ust. 2 i art. 87, oraz renty rodzinnej wynosi 1.588,44 zł miesięcznie.). Wysokość tej najniższej emerytury ustala arbitralnie ustawodawca w sposób oderwany od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, które przykładowo z początkiem 2023 r. wzrosło do kwoty 3.490 zł brutto, a od 1 czerwca 2023 r. wynosi 3.600 zł. „Płaca minimalna” jest więc obecnie ponad dwukrotnie wyższa od najniższej emerytury, a zmiany minimalnego wynagrodzenia nie mają wpływu na wysokość najniższej emerytury.

Relevantne znaczenie ma to, że ani ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. Nr 200, poz. 1679), ani poprzednio obowiązujące rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 stycznia 1998 r. w sprawie najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników (Dz.U. Nr 16,

poz. 74), nie posługują się określeniem „płaca minimalna”, które jest wyrażeniem potocznym i nie powinno się znaleźć w tekście ustawy; tym bardziej nie można wywodzić z niego racjonalnych jurydycznie wniosków (nie ma definicji ustawowej płacy minimalnej, więc zobowiązanie przez wyroki Sądów Prezesa KRUS do obliczenia renty rolniczej wnioskodawczyni „od płacy minimalnej” było co najmniej kontrowersyjne).

Konkludując ten fragment uzasadnienia - brak w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników określenia „emeryturę lub rentę oblicza się od wysokości płacy minimalnej”, a także brak korelacji między emeryturą bazową służącą do obliczania renty rolniczej a wysokością minimalnego wynagrodzenia za pracę (płacy minimalnej), uniemożliwia – w ocenie Sądu Najwyższego – interpretowanie zawartego w art. 10 ust. 2 ustawy z 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia potocznego określenia „emeryturę lub rentę oblicza się od wysokości płacy minimalnej” jako umożliwiającego zastąpienie desygnatu „emerytura bazowa” określeniem „płaca minimalna”. Wykładnia systemowa sprzeciwia się więc dosłownej wykładni językowej.

Dodatkowo należy wskazać, że ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia znowelizowała definicję rolnika, obejmując nią także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia,”; jak również od 1 stycznia 2002 r. wprowadziła unormowanie łączące art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Ubezpieczeniem wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim na wniosek obejmuje się innego rolnika lub domownika, jeżeli działalność rolnicza stanowi stałe źródło jego utrzymania) z nowym art. 2a - Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio także do osoby, która będąc rolnikiem przeznaczyła grunty prowadzonego gospodarstwa rolnego do zalesienia na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz.U. Nr 73, poz. 764) i dla której głównym źródłem utrzymania jest ekwiwalent uzyskany z tego tytułu”.

Z przepisów tych można wysnuć wniosek, że intencją ustawodawcy było objęcie osób, które przeznaczyły grunty prowadzonego gospodarstwa rolnego do zalesienia na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 czerwca 2001 r.

ubezpieczeniem rolniczym - na wniosek; okres takiego ubezpieczenia po opłaceniu składek wlicza się do uprawnień rolnika i jego małżonka związanego zarówno z nabyciem prawa do renty rolniczej, jak i obliczeniem jej wysokości. Tak więc – nie płaca minimalna miała być podstawą obliczenia renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, ale adekwatne okresy ubezpieczenia w procentowej koniunkcji wskaźnikowej z emeryturą bazową.

Również ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie przewiduje obliczania wymienionych w niej świadczeń „od płacy minimalnej”. W myśl art. 25 ust. 1 tej ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego. Odnośnie do osób urodzonych przed rokiem 1969 możliwe było również obliczenie świadczeń przy zastosowaniu art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który określa zasady ustalania podstawy wymiaru świadczeń o charakterze ubezpieczeniowym, finansowanych składką na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Był on stosowany przy pierwszorazowym obliczaniu wysokości świadczeń emerytalnych (art. 53) i rentowych (art. 62), ich ponownym ustalaniu według zasad określonych w art. 109 i n. oraz obliczaniu wysokości emerytury jako świadczenia kolejnego w warunkach określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 i ust. 3. Na zasadach przewidzianych w art. 15 ustalało się również podstawę wymiaru kapitału początkowego (art. 174 ust. 3). Ogólnie rzecz ujmując, podstawę wymiaru składki stanowi przychód, który jest objęty obowiązkiem opłacania składek.

W początkowym okresie obowiązywania ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyjmowano, że niemożność udowodnienia podstawy wymiaru za określone lata kalendarzowe uniemożliwia uwzględnienia tych lat w podstawie wymiaru emerytury i renty. Na podstawie art. 15 ust. 6 tej ustawy wywiedziona została zasada uwzględniania tzw. lat zerowych. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 r. (III UZP 2/03, OSNP 2003 nr 14, poz. 338) stwierdzono, że jeżeli ubezpieczony udowodnił podleganie ubezpieczeniu społecznemu we wszystkich latach wskazanych do

obliczenia podstawy wymiaru świadczenia, a jedynie z powodu braku dokumentów płacowych nie jest możliwe udowodnienie wysokości wynagrodzenia będącego podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie w niektórych z tych lat, gdy składki były odprowadzane przez pracodawcę od wynagrodzeń wszystkich pracowników globalnie, a nie rozliczane indywidualnie, to dopuszczalne jest wskazanie także tych lat podlegania ubezpieczeniu, w których nie było możliwości udowodnienia wysokości podstawy wymiaru opłaconych składek. Wówczas należy przyjąć zerową podstawę wymiaru składek, chyba że niewątpliwie udowodniony okres ubezpieczenia w danym roku, a więc zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, miał miejsce w dawnym uspołecznionym zakładzie pracy, zaś wymiarem zatrudnienia był pełny (cały) etat. W takiej sytuacji nie jest bowiem wykluczone przyjęcie jako podstawy wymiaru składek kwoty najniższego wynagrodzenia dla pracowników uspołecznionych zakładów pracy w danym roku czy w latach.

Problem został rozwiązany przez zmianę cytowanej ustawy z dniem 1 stycznia 2009 r. ustawą z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 192, poz. 1180) polegającą na dodaniu do art. 15 - ust. 2a, w myśl którego, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, wówczas za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W kontekście tych przepisów oraz wykładni historycznej można uznać, że celem przepisu art. 10 ust. 2 ustawy z 2001 r. było zapewnienie właścicielom zalesianych nieruchomości objęcie okresów otrzymywania ekwiwalentu za zalesienie ubezpieczeniem powszechnym systemem ubezpieczeń społecznych oraz przyjęcie do obliczenia świadczeń z tego systemu nie stawki zerowej za dany rok pielęgnacji lasu, ale stawki w wysokości płacy minimalnej (wynagrodzenia minimalnego).

Biorąc pod uwagę, że w czasie prac nad redagowaniem ustawy z 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia, rozważano możliwość skłonienia pracowników lasów państwowych, posiadających niewielkie działki rolne na terenie lasów, do zalesienia tych działek w zamian za rekompensatę i przywileje

rentowo – emerytalne, można przypuszczać, że art. 10 ust. 2 tej ustawy został zaprojektowany przede wszystkim dla pracowników z powszechnego systemu emerytalnego, a dodatkowo dla rolników, którym sugerowano w art. 15 ustawy zgłoszenie się do ubezpieczenia rolniczego na wniosek w przypadku przeznaczenia całego gospodarstwa rolnego pod zalesienie.

Odnosząc te przepisy do sytuacji, gdy po dokonaniu zalesienia ubezpieczony lub jego małżonek nie podlegali żadnemu ubezpieczeniu społecznemu i nie zapłacono za okres pielęgnacji zalesionej nieruchomości żadnych składek na ubezpieczenie społeczne, celem i funkcją omawianej regulacji było przyjęcie fikcji prawnej, że w tym okresie podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne było minimalne wynagrodzenie. Na podstawie takiego unormowania właściciele zalesionej nieruchomości mieliby zapewnione źródło utrzymania w przypadku utraty sił do pomocy przy uprawie lasu.

Trudna do zaakceptowania w aspekcie aksjologicznym byłaby wykładnia sugerowana w skardze kasacyjnej, prowadząca do przyznania małżonkowi rolnika, będącego współwłaścicielem nieruchomości przeznaczonej do zalesienia, choćby nie pracował przy pielęgnacji lasu i nie opłacał żadnych składek na ubezpieczenie społeczne, ponad dwukrotnie wyższej renty lub emerytury rolniczej w porównaniu do rolnika, który w tym okresie intensywnie pracował w gospodarstwie rolnym, płacąc systematycznie składki na ubezpieczenie rolnicze. Byłoby to również sprzeczne z zasadą równego traktowania ubezpieczonych z art. 2a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, która nie różnicuje rolników w zależności od rodzaju upraw lub rodzaju hodowli. Przyjmując, że uprawa lasu mogłaby stanowić *sui generis* rodzaj uprawy, byłoby sprzeczne z wykładnią funkcjonalną przyznanie prawa do znacznie wyższej renty rolniczej osobie, która była przez kilka lat współwłaścicielem zalesionej nieruchomości, w porównaniu z rolnikami, którzy przez ponad 20 lat pracowali na swoim gospodarstwie rolnym, płacąc składki na ubezpieczenie rolnicze.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy uznał, że art. 10 ust. 2 ustawy z 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia w związku z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów

wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, należy interpretować w ten sposób, że określenie „emeryturę lub rentę oblicza się od wysokości płacy minimalnej” dotyczy wyłącznie ubezpieczenia pracowniczego (powszechnego systemu emerytalnego - art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), a pracownik (osoba objęta pozarolniczym systemem ubezpieczenia społecznego), która przekazała swoje nieruchomości pod zalesienie, jest uprawniona do obliczenia renty lub emerytury z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia za okres otrzymywania rekompensaty za przekazanie nieruchomości pod zalesienie, pod warunkiem, że w tym okresie nie podlegała innemu ubezpieczeniu związanemu z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne. Przepisy te nie stanowią podstawy prawnej do zastąpienia desygnatu „emerytura bazowa”, o którym mowa w art. 25 i 26 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, określeniem „płaca minimalna” oraz przeliczenia renty rolniczej lub emerytury rolniczej z uwzględnieniem „płacy minimalnej”.

Kwestia, po jakim okresie od początku zalesiania gospodarstwo rolne traci swój status, obligujący do objęcia rolnika obowiązkowym ubezpieczeniem rolniczym, mającym wpływ na nabycie prawa do emerytury lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, jak również kwestia, czy okres pielęgnacji lasu można zaliczyć do okresów ubezpieczenia rolniczego, wykracza poza ramy skargi kasacyjnej, która nie zawiera zarzutów dotyczących tych kwestii, a dotyczy wyłącznie prawidłowości obliczenia wysokości renty wnioskodawczyni przy zastosowaniu „płacy minimalnej”.

Ponieważ nieuzasadniony okazał się zarzut skargi kasacyjnej obliczenia wysokości renty małżonki rolnika - współwłaścicielki zalesionego gruntu przez zastąpienie wysokości emerytury bazowej nigdzie nie zdefiniowana „płacą minimalną” - przy stosowaniu przepisów art. 24, 25 i 26 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, a obliczona przez Prezesa KRUS renta nie była niższa od renty wyliczonej według zwykłych zasad przewidzianych w tej ustawie, dlatego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. skargę kasacyjną oddalił.

Również kwestia ewentualnego przeliczenia wypłacanej przez ZUS emerytury wnioskodawczyni przy zastosowaniu minimalnego wynagrodzenia za okres

otrzymywania ekwiwalentu za zalesieniu gruntu, wykracza poza decyzję Prezesa KRUS, wyrok Sądu Apelacyjnego oraz zakres zaskarżenia skargą kasacyjną.

O kosztach udzielonej z urzędu pomocy prawnej orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68), z uwzględnieniem stopnia skomplikowania sprawy oraz orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego stawek wynagrodzenia.

[ms]